

Zeynep TANRITANIR
Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Malatya-Türkiye
ORCID: 0009-0005-0417-7828

Ferdi KARAÖNÇEL
Doç. Dr., Malatya Turgut Özal Üniversitesi, ferdikaraoncel@gmail.com, Malatya-Türkiye
ORCID: 0000-0001-9519-1003

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Bulunan Van Yöresi Kırık Havaları ve Oyun Havalarının Müzikal Analizi

Özet

Van yöresinin, önemli bir coğrafi konum üzerinde olması ve Van Gölü'nün yörede bulunması stratejik önemini artırmaktadır. Van ili, çeşitli kültürleri ve farklı medeniyetleri bir arada tutarak kendine özgü bir biçimde şekillenmiştir.

Bu çalışmada, Van yöresine ait TRT Türk Halk Müziği Repertuarında tespit edilen kırık havalar ve oyun havaları; makam dizileri, usul yapıları, nota süre değerleri, sessiz süre değerleri, perdeleri, karar sesleri, konuları, kaynak kişileri, derleyenleri ve türkülerini notaya alan kişiler açısından ele alınmıştır. Bu bağlamda, çalışma kapsamında literatür ve kaynak tarama yöntemlerinden yararlanılmış, verilerin elde edilmesinde ise TRT Türk Halk Müziği Repertuarında yer alan Van yöresine ait notaların analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır.

Van türkülerini kırık hava ve oyun havaları şeklinde iki grup halinde çalışılmıştır. Çalışma sonuçlarına bakıldığında; Uşşak makamı dizisinin yoğun olarak kullanıldığı, usul yapılarında 4/4'lük usulün yoğun olarak tercih edildiği, do, re, la, si ve sib2 perdelerinin kullanım sayılarının fazla olduğu, sesli süre değerlerinde sekizlik ve onaltılık değerleri yoğun kullanılırken sessiz süre değerlerinde ise dörtlük ve sekizlik değerlerin yoğun olduğu, aşk ve sevdâ konularının sıkça işlendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Van, türkü, Van yöresi halk türkülerini, oyun havaları, kırık havalar.

Van Region Kırık Havalar (Metered Songs) and Oyun Havaları (Traditional Dance Music) in TRT Turkish Folk Music Repertoire Musical Analysis

Abstract

The fact that the Van region is located on an important geographical location and the presence of Lake Van in the region increases its strategic importance. Van province has been shaped in a unique way by keeping various cultures and different civilizations together.

In this study, the kırık havalar (metered songs) and oyun havaları (traditional dance music) identified in the TRT Turkish Folk Music Repertoire of the Van region were analyzed in terms of makam sequences, procedural structures, note duration values, silent duration values, pitches, decision sounds, subjects, source persons, compilers and people who notated the folk songs. In this context, literature and literature review methods were used within the scope of the study, and in obtaining the data, content analysis method was used to analyze the notes of Van region in TRT Turkish Folk Music Repertoire.

Van folk songs were studied in two groups as kırık hava (metered song) and oyun havaları (traditional dance music). When the results of the study are examined; it is seen that the Uşşak maqam scale is used intensively, 4/4 is preferred

intensively in the usul structures, the number of uses of do, re, la, si and sib2 pitches is high, octet and hexadecimal values are used intensively in vocal duration values, while quadrature and octet values are intensely used in silent duration values, and love and love themes are frequently covered.

Keywords: Van, folk songs, Van region folk songs, oyun havaları (traditional dance music), kırık havalar (metered songs).

1. Giriş

Van yöresinin yapılan araştırmalar sonucunda, 19.069 km kare olan yüzölçümüne sahip olduğu, Türkiye'nin önemli bir bölümünü oluşturduğu ve toprak büyüklüğü açısından Türkiye'deki en büyük iller arasında olduğu sonucunu göstermektedir. Van, Doğu Anadolu bölgesinde bulunan volkanik dağlar ile çevrili çukur bir alanda yer alan Van Gölü'nün doğu kıyısı üzerindedir. Rakım yüksekliği yaklaşık 1725m'dir. Bilgilere göre, Van Gölünün, yüksek dağların ortasında çöküntü bir şekilde olduğu görülmektedir. Çevresinde bulunan dağlar il sınırını oluşturmakta, Batısında Van Gölü ile Patnos, Kuzeyinde Doğubayazıt ve Hamur; Tatvan ve Hizan; Güneyden Pervari, Hakkâri ili Beytüşşebap, doğusunda ise İran ile komşu olduğu görülmektedir (URL-1).

Eski Van şehri gölün doğusunda bulunurken 1915 yılında Ermenilerin insanları katledip şehri yakması sonrasında şehrin bugünkü konumuna taşındığı bilinmektedir. Van isminin geçmişi ile ilgili görüşler incelendiğinde Urartu'ca "Biane" veya "Viane"den şekillindedir (Perk, 1943; Erzen, 1986). M.Ö. 323'de İskender'in ölümünden sonra general Selevkius'un bölgeye hâkim olduğu görülmektedir. Kaynaklara göre, Van'ı M.Ö. 66'da Romalılar ele geçirmiş ve M.S. 200'e kadar Parslar ve Bizanslılar arasında el değiştirmiştir. (Erzen, 1986). Hazar Türkleri 625 yılında 2. yüzyıldan 7. yüzyıla kadar Sasani idaresinde kalan bölgeye gelmiştir. 638 yılında Hz. Ömer zamanında İyaz b. Ganem komutasındaki İslam orduları Van ve havalisini Hazarlardan aldığı zaman, bölge Müslümanlıkla tanışmıştır. Müslümanlığın vermiş olduğu davranışlar ve düşünce yapılarına bürünmüşlerdir. Yaklaşık bir asır Emevi-Hazar Türkleri mücadelesi devam etmiş fakat Emeviler kalıcı bir hâkimiyet sürdürememişlerdir. (Vida, 1986: 245; Alper, 1983 Süleyman Sabri Paşa, 1928). Hz. Ömer Pers İmparatorluğu'na son vermiştir, bu olayın olduğu dönemde ise Van fethedilmiştir. Fethin hemen ardından İslam orduları Anadolu'yu İslam topraklarına dahil etmişlerdir. Ardından Van civarında bulunan Müslüman olan Ermeniler ve Müslümanlar birbirinden farklı beylikler kurmuşlardır. Bu durum İslam devletlerinde iç savaş ve iktidar kavgalarının başlamasına sebebiyet vermiştir. Bizans ise bundan istifade ederek bölgeyi yeniden işgal etmiş; buradaki Müslümanlara ve Hristiyan Ermenilere çok fazla işkence yapmıştır. Bu durumdan sonra Van'daki halk, Selçuklu Sultan Alparslan'dan yardım istemiştir. Alparslan, 1065 yılında Van'ı fethetmiş ve bölgeye gelen Bizans ordusunu da 1071 Malazgirt Zaferi ile yenmiştir. Daha sonra bölge tamamen Türklerin eline geçmiş ve Anadolu, Türklerin anayurdu olmuştur (URL-2).

Yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilere göre, Urartu-Asur mücadelesi sırasında, Asurlular bölgede bulunan dağlık araziden hâkimiyet tesis edememiş ve Urartu Kralı I. Sardur (M.Ö. 840-830), Urartu Devleti'ni Van kalesi'nin de yer aldığı Tuşpa kurmuştur. Gölün doğu kıyısında bulunan Tuşpa'nın ve onun özünü teşkil eden kalenin imarı büyük ölçüde I. Sardur'dan sonra yerine geçen Kral İspiuni (M.Ö. 830-810) ve II. Sardur (M.Ö. 764-735) zamanında gerçekleşmiştir (Erzen, 1986).

M.S. 675 yılında Müslüman Araplar şehri fethederek, daha sonra şehre tekrardan Bizanslılar, bunları yenen Selçuklular ve sonra İlhanlılar, Celayirliler, Karakoyunlular, Akkoyunlular, Safeviler ve Osmanlılar hâkim olmuştur. Bu şehrin kalıntıları günümüze kadar ulaşmıştır ve Surlara ait bazı kalıntılar bulunmaktadır, Orta kapı ise güneye bakan tek sağlam kapıdır. Mimar Sinan'a ait olan eserlerinden Hüsrevpaşa Külliyesi han, hamam, türbe, imaret, çeşme ve medreseden oluşmaktadır. Külliyenin bir elemanı olan Çifte Hamam, bölgede sağlam kalan tek hamam olarak bilinmektedir. Eski Van'da günümüzde kullanılmaya devam eden tek eser ise Kaya Çelebi Cami'dir. Eski zamanda var olmuş gösterişli ve görkemli bir mekân olan Van Ulu Caminin günümüzde artık yok olduğu, yıkıldığı ve sadece

minaresi sağlam kalabildiği yönünde bilgilere ulaşılmıştır. Kızıl Cami'inde aynı şekilde minaresi günümüze ulaşmış ve diğer bölümleri yıkılmıştır. Kentte ayrıca günümüze ulaşan S. Dsirvanor, S. Stephan, S. Vardan, s. Neshan, şehrin eski olan kilisesi ve Çifte Kilise olarak da anılan S. Paulos ve S. Petros Kiliseleri bulunmaktadır. Ayrıca eskiden İsa'nın çarmihına ait bir parçanın saklandığı Meryem ana (S. haç, Tiramary) kilisesi ve Madır burcunun üstüne yapılmış Vaftizci Yahya (S. Hovhannes) kiliseleri yıkılmıştır (URL-3).

1.2. Van İlinin Kültürel Yapısı

Van'ın tarihi, Urartular dönemine kadar uzanır. Urartular Van Kalesi'ni inşa etmişlerdir. Van da birçok tarihi klise ve cami bulunmaktadır. Literatürde edinilen bilgiye göre, Ortaçağ'da bulunan Selçuklu döneminde Ahlatşahlar ile birlikte kale saldırılara karşı güvenliği sağlanıp, günümüzdeki yapısını Osmanlı Devletinden almıştır. (Erzen, 1986; Tarhan, 2000). Akdamar Klisesi, Vaspurakan Ermeni Kralı I. Gayik tarafından 915-921 tarihleri arasında mimar Keşiş Manuel'e yaptırılmıştır. Edinilen bilgilere göre, Kilise merkezi kubbeli, dört yapraklı yonca biçiminde haç plana sahiptir. Akdamar Klisesi'nin iç duvarlarında, konularını Kitab-ı Mukaddes'ten almış olan çeşitli tasvirlerin işlendiği duvar resimleri bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bu resimlerin bir kısmı dökülmüş, bir kısmı tahrip olmuş ve bir kısmı da is ile örtülmüştür (URL-4). Van yöresinin kültürel dokusundaki çeşitlilik musiki üzerinde de kendini göstermiş ve yörenin müzik kültürünü etkilemiştir. Müzik kültürü üzerindeki etkileşim yöre türkülerinde kendini göstermiş, yöre insanının yaşanmışlıklarını, gelenek ve göreneklerini, örf ve adet gibi öğeleri içerisine alarak bir bütün haline gelmesini sağlamıştır. Türküler, insanların yüzlerce yıldan beri güldüğü, ağladığı, sevdiği, hasret çektiği vb. durumlar karşısında nasıl davrandığını gösteren öğelerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşanmışlığa dair hikayeleri yansıtan türkülerin içerdikleri anlamlar ve bu anlamları yansıtan temalar insanların yaşanmışlıklarının en güzel örneklerini bizlere sunmuşlardır. Van yöresi halk türkülerine bakıldığında bahsi geçen ifadeler rastlamak mümkündür. Türkülerin müzikal yapısına genel olarak bakıldığında farklı makam dizileri ve farklı üsüller üzerinde oluştuğu görülmektedir.

Bu çalışmada, TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Van yöresi halk türkeleri (Kırık Havalar ve Oyun Havaları) ilçelere göre ayrılarak; makam dizileri, üslup yapıları, nota süre değerleri, sessiz süre değerleri, perdesleri, karar sesleri, konuları, kaynak kişileri, derleyenleri ve türkeleri notaya alan kişiler açısından ele alınmıştır. TRT Türk halk müziği repertuarı üzerinde yapılan incelemelerde merkez ilçe, Erciş ilçesi ve Mollakasım ilçesi dışındaki ilçeler adına kayıtlı herhangi bir halk türküsüne rastlanılmamıştır. Van yöresi halk türkülerinin ilçelere göre yapılan ayrıştırılmasında tespit edilen bir türkünün ilçesi "Mollakasım" ilçesi olarak belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde Mollakasım ilçesi olarak belirtilen konunun Van ili merkezinde bir mahalle olduğu sonucuna ulaşılmış olmasına rağmen bulgularla nota üzerinde belirtildiği şekli ile ilçe olarak adlandırılmıştır. Bu bağlamda, çalışma kapsamında literatür ve kaynak tarama yöntemlerinden yararlanılmış, verilerin elde edilmesinde ise TRT Türk Halk Müziği Repertuarında yer alan Van yöresine ait notaların analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo ve grafiklerle görselleştirilerek yorumlanmıştır.

2. Van Yöresi Halk Türkülerinin Müzikal Analizi

2.1. Merkez İlçe Kırık Havaları

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı üzerinde yapılan incelemeler sonucunda "Merkez İlçe" adına kayıtlı toplam 19 "Kırık Hava" tespit edilmiştir. Tespit edilen kırık havaların isimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

S.N.	Merkez İlçe Kırık Havaları
1	Arpa Ektim Biçemedim
2	Ben Giderim Ereğ Yolu
3	Bir Çift Turna Gördüm Edremit Üstü
4	Bir Oda Yaptırdım Döşetemedim

5	Bizim Eller Ne Güzel Eller
6	Boyakçının Elleri
7	Çorabını Çektim Dizime
8	Gökten Bir Çift Suna İndi
9	Kelebeğim Yana Gider
10	Kerpiç Duvar Daşlıdır
11	Kız Neredeydin Neredeydin
12	Kure Koymuş Yol Üstüne Çıkrığı
13	Masa Üstünde Desdi
14	O Süsem O Sümbül O Gül O Bağındır
15	Pencerede Şişesin
16	Toycular Yar Can
17	Urfa'ya Paşa Geldi
18	Yeni Hamamın Üstüyem
19	Zap Suyu Derin Akar

Tablo 1. TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında Bulunan Van Merkez İlçe Adına Kayıtlı Kırık Havalar

2.1.1. Merkez İlçe Kırık Havalarının Makamsal Yapısı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havaları, makamsal dizileri bakımından incelendiğinde, kırık havalarının 10 farklı makam dizisi üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Tespit edilen makam dizilerinin oranlarına bakıldığında; Uşşak Makamı dizisi %26,32 oranla ilk sırada, Mahur Makamı, Hüseyini Makamı, Hicaz Makamı ve Karciğâr Makamı dizilerinin %10,53 oranla ikinci sırada, Zavil Makamı, Buselik Makamı, Çargâh Makamı, Segâh Makamı ve Gülizar Makamları dizilerinin ise %5,26 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülürken bir türkünün makam dizisi tespit edilememiştir (Bkz. Tablo 2).

S.N.	MAKAMLAR	f	%
1	Uşşak	5	26,32
2	Mahur	2	10,53
3	Hüseyini	2	10,53
4	Hicaz	2	10,53
5	Karciğâr	2	10,53
6	Zavil	1	5,26
7	Buselik	1	5,26
8	Çargâh	1	5,26
9	Segâh	1	5,26
10	Gülizar	1	5,26
11	Tespit edilemeyen	1	5,26
TOPLAM		19	100

Tablo 2. Merkez İlçe Kırık Havalarında Makamsal Yapı

2.1.2. Merkez İlçe Kırık Havalarında Ritmik Yapı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havaları usülleri açısından incelendiğinde, kırık havaların 6 farklı usül yapısı üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Tespit edilen usüllerin oranlarına bakıldığında; 4/4'lük usülün %52,63 oranla ilk sırada, 10/8'lik usülün %21,05 oranla ikinci sırada ve 5/8'lik usül ise %10,53 oranla üçüncü sırada yer almaktadır. Tespit edilen diğer usüllerin ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 3).

S.N.	Usüller	f	%
1	4/4	10	52,63
2	10/8	4	21,05
3	5/8	2	10,53
4	5/4	1	5,26
5	7/4	1	5,26
6	12/8	1	5,26
TOPLAM		19	100

Tablo 3. Merkez İlçe Kırık Havalarında Ritmik Yapı

Merkez ilçe kırık havalarında tespit edilen usüllerin bazılarında tempo belirteçlerine rastlanılmıştır. Rastlanılan tempo belirteçleri usül yapılarına göre incelendiğinde; 4/4'lük usülde 5 farklı tempo, 10/8'lik usülde 2 farklı tempo, 12/8'lik usülde 1 tempo, 5/8'lik, 5/4'lük ve 7/4'lük usüllerde ise tempo kullanımı görülmemektedir (Bkz. Tablo 4).

S.N.	Usüller	Tempo Çeşitliliği
1	4/4	116-108-96-80-63
2	10/8	63-40
3	12/8	96
4	5/8	-
5	5/4	-
6	7/4	-

Tablo 4. Merkez İlçe Kırık Havalarında Kullanılan Usullerdeki Tempo Belirteçleri

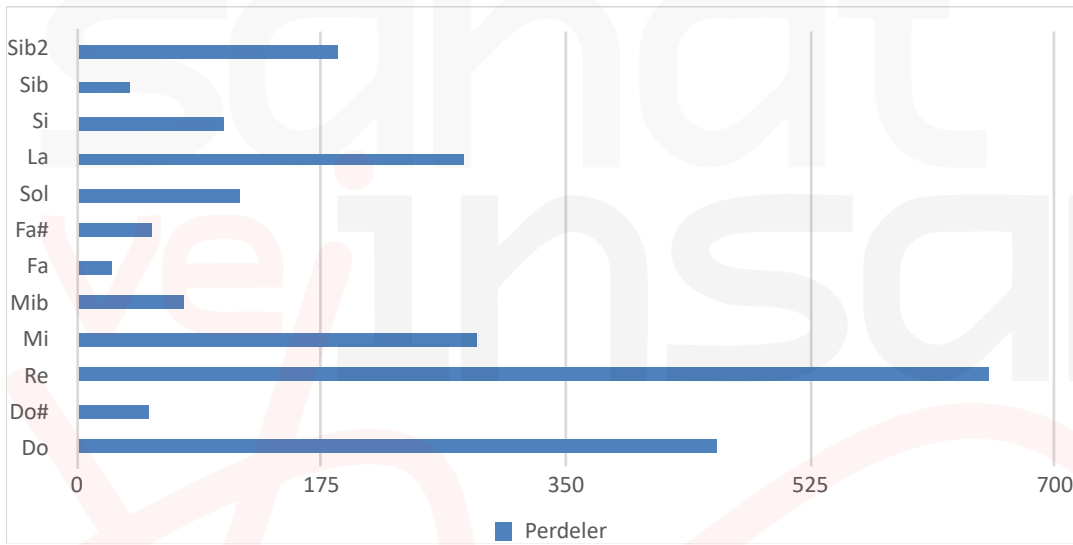
2.1.3. Merkez İlçe Kırık Havalarında Kullanılan Perdeler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalarında kullanılan perdeler incelendiğinde, "Do", "Re", "Mi" ve "La" perdelerinin yoğunlukla kullanıldığı görülmüştür. Yoğun olarak kullanılan perdeler makamsal yapı ile birlikte ele alındığında "Uşşak Makamı" dizisinin yoğun kullanımı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Bkz. Tablo 5 ve Grafik 1).

S.N.	Perdeler	f	%
1	Do	458	19,71
2	Do#	51	2,19
3	Re	653	28,10
4	Mi	286	12,31
5	Mib	76	3,27

6	Fa	25	1,08
7	Fa#	53	2,28
8	Sol	117	5,03
9	La	276	11,88
10	Si	105	4,52
11	Sib	37	1,59
12	Sib2	187	8,05
TOPLAM		2324	100

Tablo 5. Merkez İlçe Kırık Havalarda Kullanılan Perde Oranları

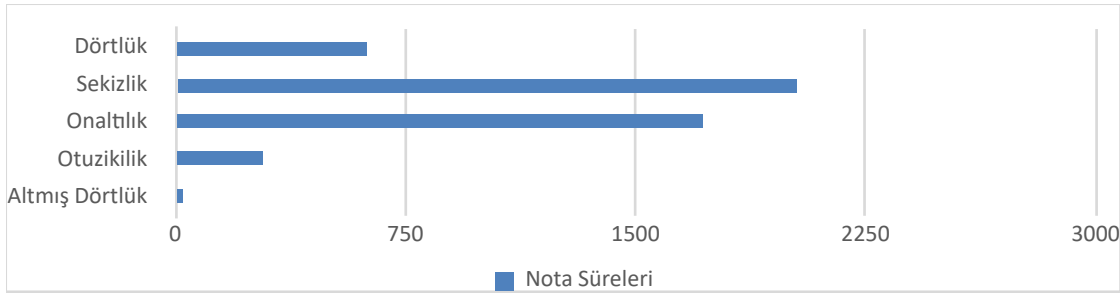
Grafik 1. Merkez İlçe Kırık Havalardaki Perdelerin Kullanım Sayıları

2.1.4. Merkez İlçe Kırık Havalarda Kullanılan Nota Süre Değerleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalardaki nota süre değerleri incelendiğinde, kırık havalarda 5 farklı nota süre değeri kullanımına rastlanılmıştır. Tespit edilen nota süre değerlerinin oranlarına bakıldığında; Sekizlik nota süre değerinin %43,25 oranla ilk sırada, onaltılık nota süre değerinin %33,65 oranla ikinci sırada ve dörtlük nota süre değerinin ise %19,26 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür. Tespit edilen diğer nota süre değerleri ise düşük oranlar ile dağılımda yer almaktadır (Bkz. Tablo 6 ve Grafik 2).

S.N.	Nota Süre Değerleri	f	%
1	Sekizlik	1013	43,25
2	Onaltılık	788	33,65
3	Dörtlük	451	19,26
4	Otuz ikilik	76	3,25
5	İkilik	14	0,60
TOPLAM		2342	100

Tablo 6. Merkez İlçe Kırık Havalarda Kullanılan Nota Süre Değerleri

Grafik 2. Merkez İlçe Kırık Havalarda Kullanılan Nota Süre Değerleri Sayıları

2.1.5. Merkez Kırık Havalarda Konular

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalarda kullanılan konular incelendiğinde, Kırık havalarda 3 farklı konu kullanımına rastlanılmıştır. Tespit edilen konuların oranlarına bakıldığında; Aşk ve Sevda %89,47 oranla ilk sırada, Ağıt ve Kader konularının ise %5,26 oranla ikinci sırada dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 7).

S.N.	Konular	f	%
1	Aşk ve Sevda	17	89,47
2	Ağıt	1	5,26
3	Kader	1	5,26
TOPLAM		19	100

Tablo 7. Merkez İlçe Kırık Havalarda Kullanılan Konular

2.1.6. Merkez İlçe Kırık Havalardaki Karar Sesleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalarda kullanılan karar sesleri incelendiğinde, 6 farklı karar sesi kullanımına rastlanılmıştır. Tespit edilen karar seslerinin oranlarına bakıldığında; "La" karar sesi %47,37 oranla ilk sırada, "Sol" karar sesi %15,79 oranla ikinci, "Do" karar sesinin ise %15,79 oran ile üçüncü sırada olduğu görülmüştür. Tespit edilen diğer karar sesleri ise düşük oranlar ile dağılımda yer almaktadır (Bkz. Tablo 8).

S.N.	Karar Sesleri	f	%
1	La	9	47,37
2	Sol	3	15,79
3	Do	3	15,79
4	Re	2	10,53
5	Si	1	5,26
6	Mi	1	5,26
TOPLAM		19	100

Tablo 8. Merkez İlçe Kırık Havalarda Kullanılan Karar Sesleri

2.1.7. Merkez İlçe Kırık Havalarda Kullanılan Sessiz Süre Değerleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalarda kullanılan sessiz süre değerleri incelendiğinde, 2 farklı sessiz süre değerlerine rastlanılmıştır. Tespit edilen sessiz süre değerlerinin oranlarına bakıldığında; Sekizlik sessiz süre değerinin %64,94 oranla ilk sırada, dörtlük sessiz süre değeri ise %35,06 oranla ikinci sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 9).

S.N.	Sessiz Süre Değerleri	f	%
------	-----------------------	---	---

1	Sekizlik	50	64,94
2	Dörtlük	27	35,06
TOPLAM		77	100

Tablo 9. Merkez İlçe Kırık Havalarında Kullanılan Sessiz Süre Değerleri

2.1.8. Merkez İlçe Kırık Havalarında Kaynak Kişiler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalarının kaynak kişileri incelendiğinde, 19 farklı kaynak kişiye rastlanılmıştır. Tespit edilen kaynak kişilerin oranlarına bakıldığında; Abdurrahman Ceberut Cabiroğlu, Gürbüz Tüfekçi ve Saadet Kutlu %9,09 oran ile ilk sıralarda olduğu görülmektedir. Tespit edilen diğer kaynak kişilerin ise %4,55 oran ile ikinci sırada yer aldığı görülürken üç kaynak kişinin ise tespit edilen üç kırık havaya birlikte kaynaklık ettiği görülmektedir (Bkz. Tablo 10).

S.N.	Kaynaklar Kişiler	f	%
1	Abdurrahman Ceberut CABİROĞLU	2	9,09
2	Gürbüz TÜFEKÇİ	2	9,09
3	Saadettin KUTLU	2	9,09
4	Hüsamettin SUBAŞI	1	4,55
5	Abbas Hilmi GÜNGÖR	1	4,55
6	Günsel TÜRKOĞLU	1	4,55
7	Abbas Hilmi GÜNGÖR	1	4,55
8	Günsel TÜRKOĞLU	1	4,55
9	Özdemir ŞENER	1	4,55
10	Fevzi LEVENTOĞLU	1	4,55
11	Tosun ÖZİSTER	1	4,55
12	Zeki ÖZİSTER	1	4,55
13	Fahri TAŞKIN	1	4,55
14	Selahattin ALDIRMAZ	1	4,55
15	Yöre Ekibi	1	4,55
16	Dursun ÖZEL	1	4,55
17	Hamdi POLATOĞLU	1	4,55
18	Faik ERENER	1	4,55
19	Sami Doğan YILMAZTÜRK	1	4,55
TOPLAM		22	100

Tablo 10. Merkez İlçe Kırık Havalarında Kaynak Kişiler

2.1.9. Merkez İlçe Kırık Havalarındaki Derlemeciler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalarının derlemecileri incelendiğinde, tespit edilen kırık havalarda 11 farklı derlemeciye rastlanmıştır. Tespit edilen derlemecilerin oranlarına bakıldığında; Muzaffer Sarısözen %42,11 oran ile ilk sırada, TRT Müz. Dai. Bşk. Thm %10,53 oranla ikinci sırada olduğu görülmektedir. Tespit edilen diğer derlemecilerin ise düşük oranlarla dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 11).

S.N.	Derlemeciler	f	%
1	Muzaffer SARISÖZEN	8	42,11
2	TRT Müz. Dai. Bşk. Thm.	2	10,53
3	Ankara Devlet Konservatuarı	1	5,26
4	Ali CANLI	1	5,26
5	Atakan ÇELİK	1	5,26
6	Mehmet ÖZBEK	1	5,26
7	Ahmet YAMACI	1	5,26
8	Mustafa GECEYATMAZ	1	5,26
9	Hüsamettin SUBAŞI	1	5,26
10	Mustafa HOŞSU	1	5,26
11	İlhan ERTEN	1	5,26
TOPLAM		19	100

Tablo 11. Merkez İlçe Kırık Havalarındaki Derlemeciler

2.1.10. Merkez İlçe Kırık Havalarını Notaya Alanlar Kişiler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan merkez ilçe kırık havalarını notaya alan kişiler incelendiğinde, kırık havaları 10 farklı notaya alan kişiye rastlanılmıştır. Tespit edilen notaya alan kişilerin oranlarına bakıldığında; Muzaffer Sarısözen %42,11 oranla ilk sırada, Nida Tüfekçi ve Erkan Sürmen %10,53 oran ile ikinci sırada, Ali Canlı, Mehmet Özbek, Ahmet Yamacı, Ateş Köyoğlu, Mustafa Hoşsu ve İlhan Erten'in ise %5,26 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 12).

S.N.	Notaya Alanlar Kişiler	f	%
1	Muzaffer SARISÖZEN	8	42,11
2	Nida TÜFEKÇİ	2	10,53
3	Erkan SÜRMEN	2	10,53
4	Altan DEMİREL	1	5,26
5	Ali CANLI	1	5,26
6	Mehmet ÖZBEK	1	5,26
7	Ahmet YAMACI	1	5,26
8	Ateş KÖYOĞLU	1	5,26
9	Mustafa HOŞSU	1	5,26
10	İlhan ERTEN	1	5,26
TOPLAM		19	100

Tablo 12. Merkez İlçe Kırık Havalarını Notaya Alan Kişiler

2.2. Erciş İlçesi Kırık Havalarının Müzikal Analizleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı üzerinde yapılan incelemeler sonucunda "Erciş İlçesi" üzerine kayıtlı toplam 34 "Kırık Hava" tespit edilmiştir. Analiz edilen kırık havaların isimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

S.N	Erciş İlçesi Kırık Havaları
-----	-----------------------------

1	Ah Le Ana le Ana
2	Ala Boz Dumanni
3	Ayın Ortasında Bir Sarı Yıldız
4	Ayvanın Altından Geçtim
5	Bahçaya Gel ki Görem
6	Bal Yeme Bal Yeme Bal Şirin Olur
7	Ben Horozam Öterem
8	Bir Bölük Ağca Kızlar
9	Bu Derenin Gevani Ezen Ezededen Oğlan
10	Çıranın Burnunu Kes
11	Çimende Sürü Gazlar
12	Elin Oya Menşure Hanım
13	Erik Ağacı Çüt Saçağı Telli Meyre
14	Erzurum Elllerinde
15	Galenin Bedenleri
16	Gaplarında Guyi Var
17	Gel Beri Yar Gel Beri
18	Giderem Belesine
19	Gidersen Uğur Ola
20	Göyden Bir Çift Sana Yendi
21	Ha Bu Dereden Esen Yel
22	Ha Vurun Kızlar Yürüsün
23	Kara Yer Kara Yerde
24	Karanfil Esti Nedim
25	Karşıdan Yar Geliyor
26	Mendi De Mendi Mendili
27	Mendi Yoldum Bahçivan
28	Mendil Aldım Bir Deste
29	Mendilimde Kışmış İle Badem Var
30	Su Gelir Millendirir
31	Şık Şık Bilezik Kolunda
32	Şirin Nar Ağacıyam
33	Yeri Yeri Durnam Gar Geldi
34	Yüce Dağım Yağar Bana

Tablo 13. TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Bulunan Erciş İlçesi Kırık Havaları

2.2.1. Erciş İlçesi Kırık Havalarının Makamsal Yapısı

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havalar makamsal dizileri bakımından incelendiğinde, Erciş ilçesine ait kırık havalarının 6 farklı makam dizisi üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Tespit

edilen makam dizilerinin oranlarına bakıldığında; Uşşak makamı %67,65 oranla ilk sırada, Hüseyini Makamı dizisi %14,71 oranla ikinci sırada, Buselik Makamı dizisinin ise %8,82 oran ile üçüncü sırada olduğu görülmüştür. Tespit edilen diğer makam dizilerinin ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 14).

S.N.	Makam Dizileri	f	%
1	Uşşak	23	67,65
2	Hüseyini	5	14,71
3	Buselik	3	8,82
4	Hicaz	1	2,94
5	Karcığar	1	2,94
6	Çargâh	1	2,94
TOPLAM		34	100

Tablo 14. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Makamsal Diziler

2.2.2. Van Erciş İlçesi Kırık Havalarında Ritmik Yapı

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havalar usülleri açısından incelendiğinde, Erciş ilçesine ait kırık havalarının 10 farklı usül yapısı üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Tespit edilen usüllerin oranlarına bakıldığında; 4/4'lük usülün %29,41 oranla ilk sırada, 10/8'lik-12/8'lik usüllerin %17,65 oranla ikinci sırada ve 6/4-18/8'lik usüllerin ise 8,82 oranla üçüncü sırada yer aldıkları görülmüştür. Tespit edilen diğer usüllerin ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 15).

S.N.	Usüller	f	%
1	4/4	10	29,41
2	10/8	6	17,65
3	12/8	6	17,65
4	6/4	3	8,82
5	18/8	3	8,82
6	6/8	2	5,88
7	5/8	1	2,94
8	3/4	1	2,94
9	3/8	1	2,94
10	2/2	1	2,94
TOPLAM		34	100

Tablo 15. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Usüller

Erciş ilçesine ait kırık havalarda tespit edilen usüllerin bazılarında tempo belirteçlerine rastlanılmıştır. Rastlanılan tempo belirteçleri usül yapılarına göre incelendiğinde; 10/8'lik usülde 3 farklı tempo, 4/4'lük usülde 2 farklı tempo, 18/8'lik usülde 2 farklı tempo, 3/4'lük, 6/4'lük ve 2/2'lik usüllerde ise 1 tempo kullanımı görülürken tespit edilen diğer usüllerde ise herhangi bir tempo belirteci rastlanılmamıştır (Bkz. Tablo16).

S.N.	Usüller	Tempo Çeşitliliği
1	10/8	48-58-208
2	4/4	42-104

3	18/8	36-96
4	3/4	126
5	6/4	96
6	2/2	104
7	12/8	-
8	5/8	-
9	3/8	-
10	6/8	-

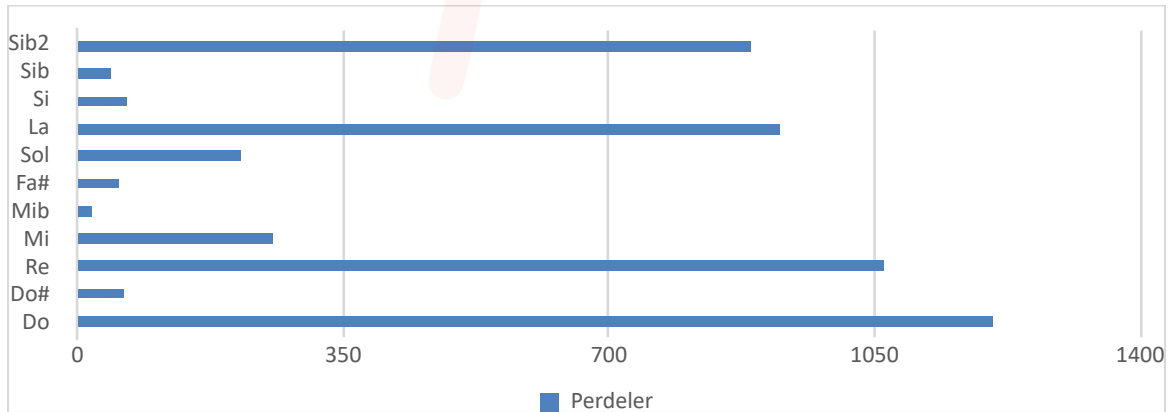
Tablo 16. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Usullerdeki Tempo Belirteçleri

2.2.3. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Perdeler

Tablo 17 ve Grafik 3'e bakıldığında, TRT Türk Halk Müziğı Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havalar kullanılan perdeler açısından incelendiğinde, Erciş ilçesine ait kırık havalarda "Do", "Re", "La" ve "Sib2" perdelerinin yoğunlukla kullanıldığı görülmüştür. Yoğun olarak kullanılan perdeler makamsal yapı ile birlikte ele alındığında "Uşşak Makamı" dizisinin yoğun kullanımı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Bkz. Tablo 17).

S.N.	Perdeler	f	%
1	Do	1207	25,19
2	Do#	62	1,29
3	Re	1062	22,16
4	Mi	256	5,34
5	Mib	20	0,42
6	Fa#	52	1,09
7	Sol	216	4,51
8	La	926	19,32
9	Si	63	1,31
10	Sib	42	0,88
11	Sib2	886	18,49
TOPLAM		4792	100

Tablo 17. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Perdeler

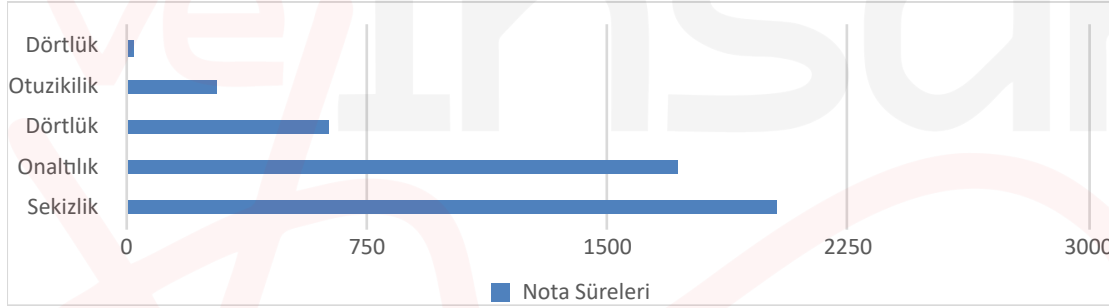
Grafik 3. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Perdelerin Kullanım Sayıları

2.2.4. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havalardaki nota süre değerleri incelendiğinde, Erciş ilçesine ait kırık havalarda 5 farklı nota süre değeri kullanımına rastlanılmıştır. Tespit edilen nota süre değerlerinin oranlarına bakıldığında; sekizlik nota süre değerinin %43,32 oranla ilk sırada, onaltılık nota süre değerinin %36,74 oranla ikinci sırada ve dörtlük nota süre değerinin ise %13,38 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür. Tespit edilen diğer nota süre değerleri ise düşük oranlar ile dağılımda yer almaktadır (Bkz. Tablo 18 ve Grafik 4).

S.N.	Nota Süre Değerleri	f	%
1	Sekizlik	2027	43,32
2	Onaltılık	1719	36,74
3	Dörtlük	626	13,38
4	Otuzikilik	283	6,05
5	Altmış Dörtlük	24	0,51
TOPLAM		4679	100

Tablo 18. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerleri

Grafik 4. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerleri Kullanım Sayıları

2.2.5. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Konular

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havalar konuları açısından incelendiğinde, Erciş İlçesine ait kırık havalarda sadece "Aşk ve Sevda" konusunun kullanıldığı tespit edilmiştir. Tespit edilen konunun oranına bakıldığında %100 olarak dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 19).

S.N.	Konular	f	%
1	Aşk ve Sevda	1	100
TOPLAM		1	100

Tablo 19. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Konular

2.2.6. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Karar Sesleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havalardaki karar sesleri incelendiğinde, 4 farklı karar sesi kullanımına rastlanılmıştır. Tespit edilen karar seslerinin oranlarına bakıldığında; La karar sesi %76,47 oranla ilk sırada, Re karar sesinin %11,76 oranla ikinci sırada, Si karar sesinin %5,88 oranla üçüncü sırada ve Do karar sesinin ise %5,88 oranla dördüncü sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 20).

S.N.	Karar Sesi	f	%
1	La	26	76,47
2	Re	4	11,76

3	Si	2	5,88
4	Do	2	5,88
TOPLAM		34	100

Tablo 20. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Karar Sesleri

2.2.7. Erciş İlçesi Kırık Havalarındaki Kaynak Kişiler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havalarının kaynak kişileri incelendiğinde, 10 farklı kaynak kişiye rastlanılmıştır. Tespit edilen kaynak kişilerin oranlarına bakıldığında; Hüsamettin Subaşı %34,15 oranla ilk sırada, Mehmet Bülbül %24,39 oranlar ikinci sırada ve Mustafa Dokumacının %19,51 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür. Tespit edilen diğer kaynak kişilerin ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 21).

S.N.	Kaynak Kişiler	f	%
1	Hüsamettin SUBAŞI	14	34,15
2	Mehmet BÜLBÜL	10	24,39
3	Mustafa DOKUMACI	8	19,51
4	Mürüvvet SUBAŞI	2	4,88
5	Aşık Davut TELLİ	2	4,88
6	Ahmet KABAN	1	2,44
7	Atakan ÇELİK	1	2,44
8	Halit KANTER	1	2,44
9	Abdurrahman YÖRÜKTÜMEN	1	2,44
10	Baki BARAN	1	2,44
TOPLAM		41	100

Tablo 21. Erciş İlçesi Kırık Havalarındaki Kaynak Kişiler

2.2.8. Erciş İlçesi Kırık Havalarındaki Derlemeciler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait Kırık Havalarının derlemecileri incelendiğinde, 11 farklı derlemeciye rastlanılmıştır. Tespit edilen derlemecilerin oranlarına bakıldığında; Hüsamettin Subaşı %41,67 oranla birinci sırada, Atakan Çelik %13,89 oranla ikinci sırada ve Muzaffer Sarısözen'in ise %8,33 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Tespit edilen diğer notaya alanlar ise düşük oranlar ile dağılımda yer almaktadır (Bkz. Tablo 22).

9	Nida TÜFEKÇİ	1	2,78
10	Ahmet KABAN	1	2,78
11	Süleyman BARAN	1	2,78
TOPLAM		36	100

Tablo 22. Erciş İlçesi Kırık Havalarını Derleyenler Kişiler

2.2.9. Erciş İlçesi Kırık Havalarını Notaya Alanlar Kişiler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait kırık havaları notaya alanlar incelendiğinde, 12 farklı notaya alan kişiye rastlanılmıştır. Tespit edilen notaya alanların oranlarına bakıldığında; Ateş Köyoğlu %23,53 oranla birinci sırada, Nida Tüfekçi %14,71 oranla ikinci sırada ve Mehmet Özbek'in ise %14,71 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Tespit edilen diğer notaya alanlar ise düşük oranlar ile dağılımda yer almaktadır. (Bkz. Tablo 23).

S.N.	Notaya Alan Kişiler	f	%
1	Ateş KÖYOĞLU	8	23,53
2	Nida TÜFEKÇİ	5	14,71
3	Mehmet ÖZBEK	5	14,71
4	Yücel PAŞMAKÇI	4	11,76
5	Erkan SÜRMEN	3	8,82
6	Muzaffer SARISÖZEN	2	5,88
7	Hüsamettin SUBAŞI	2	5,88
8	Talip ÖZKAN	1	2,94
9	Altan DEMİREL	1	2,94
10	Ümit BEKİZOĞLU	1	2,94
11	Salih TURHAN	1	2,94
12	Mansur KAYMAK	1	2,94
TOPLAM		34	100

Tablo 23. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Notaya Alan Kişiler

2.3. Erciş İlçesine Ait Oyun Havalarının Müzikal Analizi

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarı üzerinde yapılan incelemeler sonucunda "Erciş İlçesi" adına kayıtlı toplam 4 "Oyun Havası" tespit edilmiştir. Tespit edilen oyun havalarının isimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Bkz. Tablo 24).

S.N.	Oyun Havaları
1	Meyremo
2	Temi Tenne
3	Timar Barı
4	Van Dokuzlusu

Tablo 24. TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında Bulunan Erciş İlçesi Oyun Havaları

2.3.1. Erciş İlçesi Oyun Havalarının Makamsal Yapısı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesi oyun havaları makamsal yapıları açısından incelendiğinde, 4 farklı makam dizisine rastlanılmıştır. Tespit edilen Makamsal dizilerin oranlarına bakıldığında; Buselik makamı dizisi

%40,00 oran ile ilk sırada, Kürdi makamı dizisi %30,00 oran ile ikinci, Hüseyini makamı dizisi %20,00 oran ile üçüncü ve Çargâh makamı dizisinin ise %10,00 oran ile dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 25).

S.N.	Makamlar	f	%
1	Buselik	4	40,00
2	Kürdi	3	30,00
3	Hüseyini	2	20,00
4	Çargâh	1	10,00
TOPLAM		10	100

Tablo 25. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Makamsal Yapı

2.3.2. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Ritmik Yapı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş İlçesine ait oyun havaları usülleri açısından incelendiğinde, Erciş ilçesine ait oyun havalarının 5 farklı usül yapısı üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Tespit edilen usüllerin oranlarına bakıldığında; 2/4'lük, 4/4'lük, 5/8'lik ve 6/8'lik usüllerin oranları %20,00 olarak dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 26).

S.N.	Usüller	f	%
1	2/4	1	20,00
2	4/4	1	20,00
3	5/8	1	20,00
4	6/8	1	20,00
5	12/8	1	20,00
TOPLAM		5	100

Tablo 26. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Ritmik Yapı

Erciş ilçesine ait oyun havalarında tespit edilen usüllerin bazılarında tempo belirteçlerine rastlanılmıştır. Rastlanılan tempo belirteçleri usül yapılarına göre incelendiğinde; 4/4'lük usüde 4 farklı tempo, 6/8'lik usüde 2 farklı tempo çeşitliliğine rastlanmıştır. Diğer usüller de tek tempo kullanımı görülmüştür (Bkz. Tablo 27).

S.N.	Usüller	Tempo Çeşitliliği
1	4/4	104 106- 96-84
2	6/8	116-60
3	5/8	176
4	12/8	104
5	2/4	60
6	10/8	52

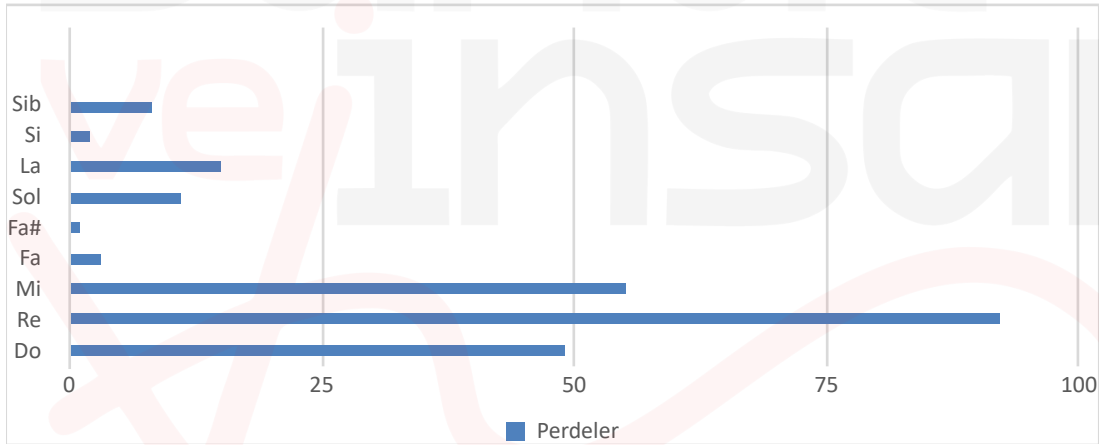
Tablo 27. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Usüllerdeki Tempo Belirteçleri

2.3.3. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Perdeler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş ilçesine ait oyun havaları perdeleri açısından incelendiğinde, Erciş ilçesine ait oyun havalarda "Do", "Re", "Mi" perdelerinin yoğunlukla kullanıldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 28 ve Grafik 5).

S.N.	Perdeler	f	%
1	Do	49	20,76
2	Re	92	38,98
3	Mi	55	23,31
4	Fa	3	1,27
5	Fa#	1	0,42
6	Sol	11	4,66
7	La	15	6,36
8	Si	2	0,85
9	Sib	8	3,39
TOPLAM		236	100

Tablo 28. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Perdelerin Oranları

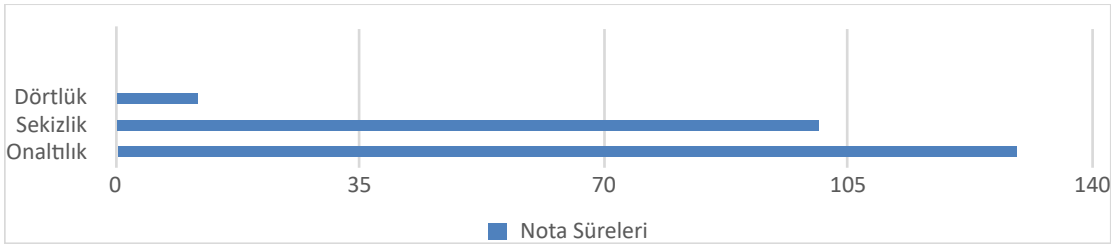
Grafik 5. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Perdelerin Kullanım Sayıları

2.3.4. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Erciş ilçesine ait oyun havalarındaki nota süre değerleri incelendiğinde, Erciş ilçesine ait oyun havalarında 3 farklı nota süre değeri kullanımına rastlanılmıştır. Tespit edilen nota süre değerlerinin oranlarına bakıldığında; Onaltılık nota süre değerinin %53,31 oranla ilk sırada, sekizlik nota süre değerinin %41,74 oranla ikinci sırada ve dörtlük nota süre değerinin ise %4,96 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 29 ve Grafik 6).

S.N.	Nota Süre Değerleri	f	%
1	Onaltılık	129	53,31
2	Sekizlik	101	41,74
3	Dörtlük	12	4,96
TOPLAM		242	100

Tablo 29. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerleri

Grafik 6. Erciş

İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerlerinin Kullanım Sayıları

2.3.5. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Karar Sesleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş ilçesine ait oyun havalarındaki karar sesleri incelendiğinde, 3 farklı karar sesi kullanımına rastlanılmıştır. Tespit edilen karar seslerinin oranlarına bakıldığında; "Re" karar sesi %50,00 oranla ilk sırada, "Do" ve "La" Karar sesleri ise %25,00 ikinci sırada yer almaktadır (Bkz. Tablo 30).

S.N.	Karar Sesi	f	%
1	Re	2	50,00
2	Do	1	25,00
3	La	1	25,00
TOPLAM		4	100

Tablo 30. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kullanılan Karar Sesleri

2.3.6. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Kaynak Kişiler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş ilçesine ait oyun havalarındaki kaynak kişiler incelendiğinde, Erciş ilçesi oyun havalarında 4 farklı kaynak kişiye rastlanılmıştır. Tespit edilen kaynak kişilerin oranlarına bakıldığında; Tosun Özister %42,86 oranla ilk sırada, Hüseyin Özister %28,57 oranla ikinci sırada ve Zeki Özister ve Yöre Kadın Ekibi %14,29 oran ile üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 31).

S.N.	Kaynak Kişiler	f	%
1	Tosun ÖZİSTER	3	42,86
2	Hüseyin ÖZİSTER	2	28,57
3	Zeki ÖZİSTER	1	14,29
4	Yöre Kadın Ekibi	1	14,29
TOPLAM		8	100

Tablo 31. Erciş İlçesi Oyun Havalarındaki Kaynak Kişiler

2.3.7. Erciş İlçesi Oyun Havalarındaki Derlemeciler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Erciş ilçesine ait oyun havalarındaki derlemeciler incelendiğinde, Erciş ilçesi oyun havalarında 2 farklı derlemeciye rastlanılmıştır. Tespit edilen derlemecilerin oranlarına bakıldığında; TRT Müz. Dai. Bşk. Thm. Müd. %75,00 oranı ile ilk sırada, Erkan Sürmen %25,00 oranı ile ikinci olarak dağılımda yer almaktadır (Bkz. Tablo 32).

S.N.	Derlemeciler	f	%
1	TRT Müz. Dai. Bşk. Thm. Müd.	3	75,00
2	Erkan SÜRMEN	1	25,00
TOPLAM		4	100

Tablo 32. Erciş İlçesi Oyun Havalarındaki Derlemeciler**2.3.7. Erciş İlçesi Oyun Havalarını Notaya Alan Kişiler**

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Erciş ilçesine ait oyun havaları notaya alan kişiler açısından incelendiğinde, Erciş ilçesi oyun havalarının tamamını Erkan Sürmen'in notaya aldığı tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 33).

S.N.	Notaya Alan Kişiler	f	%
1	Erkan SÜRMEN	1	100,00
	TOPLAM	1	100

Tablo 33. Erciş İlçesi Oyun Havalarında Notaya Alan Kişiler**2.4. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarının Müzikal Analizleri**

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı üzerinde yapılan incelemeler sonucunda "Mollakasım İlçesi" adına kayıtlı toplam 1 "Kırık Hava" tespit edilmiştir. Tespit edilen kırık havanın isimi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

S.N.	Mollakasım İlçesi Kırık Havaları
1	Ağaç Başında Karga

Tablo 34. TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Bulunan Mollakasım İlçesi Kırık Havaları**2.4.1. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarının Makamsal Yapısı**

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Mollakasım İlçesine ait Kırık Havalarının makamsal yapıları incelendiğinde, 1 makam dizisinerastlanılmıştır. (Bkz. Tablo 35).

S.N.	Makamlar	f	%
1	Hicaz	1	100
	TOPLAM	1	100

Tablo 35. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Makam Dizileri**2.4.2. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Ritmik Yapı**

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Mollakasım ilçesine ait kırık havalar usülleri açısından incelendiğinde, Mollakasım ilçesine ait tespit edilen kırık havada 1 usül yapısının kullanıldığı görülürken herhangi bir tempo belirteci rastlanılmamıştır (Bkz. Tablo 36).

S.N.	Usüller	f	%
1	10/8	1	100
	TOPLAM	1	100

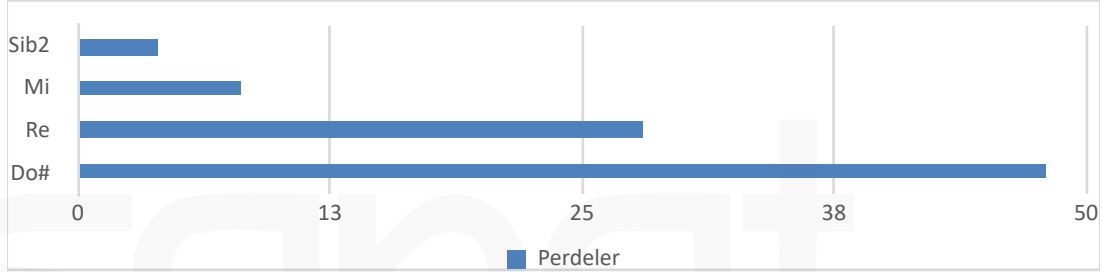
Tablo 36. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Usüller**2.4.3. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Perdeler**

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Mollakasım ilçesine ait kırık havalar kullanılan perdeler açısından incelendiğinde, Mollakasım ilçesine ait kırık havalarda "Do#", "Re", "Mi" ve "Sib" perdelerinin yoğun kullanıldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 37 ve Grafik 7).

S.N.	Perdeler	f	%
1	Re	48	54,55

2	Do#	28	31,82
3	Mi	8	9,09
4	Sib	4	4,55
TOPLAM		88	100

Tablo 37. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Perdeler

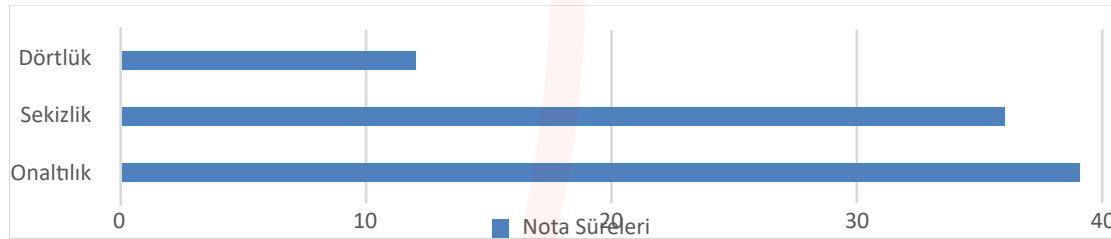
Grafik 7. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Bulunan Perdelerin Kullanım Sayıları

2.4.4. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Mollakasım ilçesindeki kırık havalar nota süre değerleri açısından incelendiğinde, üç farklı nota süre değerlerine rastlanılmıştır. Tespit edilen oranlara bakıldığında; Onaltılık nota süre değeri %44,83 oranla birinci sırada, sekizlik nota süre değeri %41,38 oranla ikinci sırada ve dörtlük nota süre değerinin ise %13,79 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 38 ve Grafik 8).

S.N.	Nota Süre Değerleri	f	%
1	Onaltılık	39	44,83
2	Sekizlik	36	41,38
3	Dörtlük	12	13,79
TOPLAM		87	100

Tablo 38. Mollakasım İlçesi Kırık Havlarında Tespit Edilen Nota Süre Değerleri

Grafik 8. Erciş İlçesi Kırık Havalarında Bulunan Nota Süre Değerlerinin Kullanım Sayıları

2.4.5. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Konular

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Mollakasım ilçesine ait kırık havalarda kullanılan konular incelendiğinde, sadece aşk ve sevdâ konusunun işlendiği görülmüştür (Bkz. Tablo 39).

S.N.	Konular	f	%
1	Aşk ve Sevdâ	1	100
TOPLAM		1	100

Tablo 39. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Konular

2.4.6. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarındaki Kaynak Kişiler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Mollakasım ilçesine ait kaynak kişiler incelendiğinde, bir kaynak kişiye rastlanılmıştır (Bkz. Tablo 40).

S.N.	Kaynak Kişiler	f	%
1	Sadullah KARATEKİN	1	100
TOPLAM		1	100

Tablo 40. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kaynak Kişiler

2.4.7. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarındaki Derlemeciler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Mollakasım ilçesine ait derlemeciler incelendiğinde, bir derlemeciye rastlanılmıştır (Bkz. Tablo 41).

S.N.	Derlemeciler	f	%
1	Ankara Devlet Konservatuarı	1	100
TOPLAM		1	100

Tablo 41. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarındaki Derlemeciler

2.4.8. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarını Notaya Alan Kişiler

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Mollakasım ilçesine ait tespit edilen kırık havalar incelendiğinde, notaya alan bir kişiye rastlanılmıştır. (Bkz. Tablo 42).

S.N.	Notaya Alan Kişiler	f	%
1	Altan DEMİREL	1	100
TOPLAM		1	100

Tablo 42. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarını Notaya Alan Kişiler

2.4.9. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Karar Sesleri

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Mollakasım ilçesine ait kırık havalardaki karar sesleri incelendiğinde, tespit edilen kırık bir havadaki karar sesinin "Re" olduğu görülmüştür (Bkz. Tablo 43).

S.N.	Karar Sesi	f	%
1	Re	1	100
TOPLAM		1	100

Tablo 43. Mollakasım İlçesi Kırık Havalarında Kullanılan Karar Sesleri

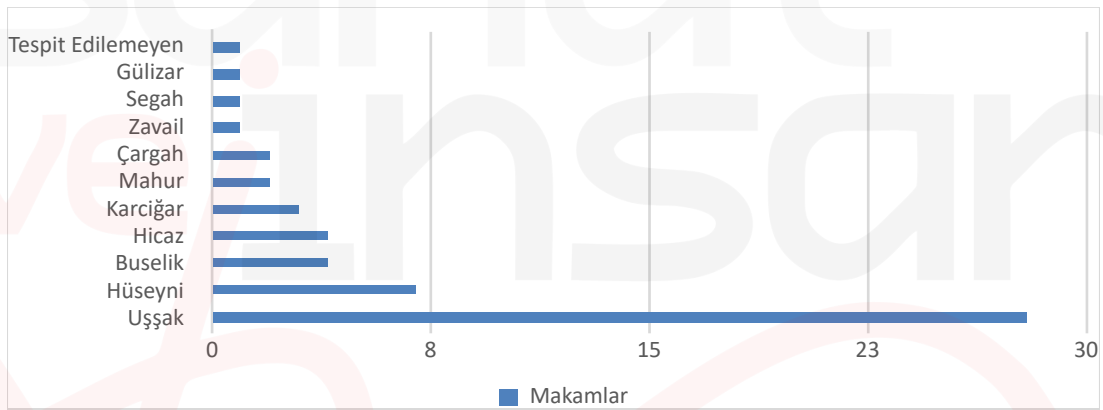
2.5. Van Yöresi Kırık Havalarındaki Makamsal Yapının Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresine ait kırık havalar üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, Van yöresi kırık havalarında 10 farklı makam dizisine rastlanılmıştır. Kırık havalarının çoğunluğunun %51,85 oranla Uşşak Makamı dizisi oluştururken, Hüseyini, %12,96 oranla ikinci sırada Buselik ve Hicaz makamı dizilerinin ise %7,41 oranla üçüncü sırada olduğu, tespit edilen diğer makam dizilerinin ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 44 ve Grafik 9).

S.N.	Makam Dizileri	f	%
1	Uşşak	28	51,85
2	Hüseyini	7	12,96

3	Buselik	4	7,41
4	Hicaz	4	7,41
5	Karciğar	3	5,56
6	Mahur	2	3,70
7	Çargâh	2	3,70
8	Zavail	1	1,85
9	Segâh	1	1,85
10	Gülizar	1	1,85
11	Tespit edilemeyen	1	1,85
TOPLAM		54	100

Tablo 44. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Makamsal Yapının Genel Dağılımı

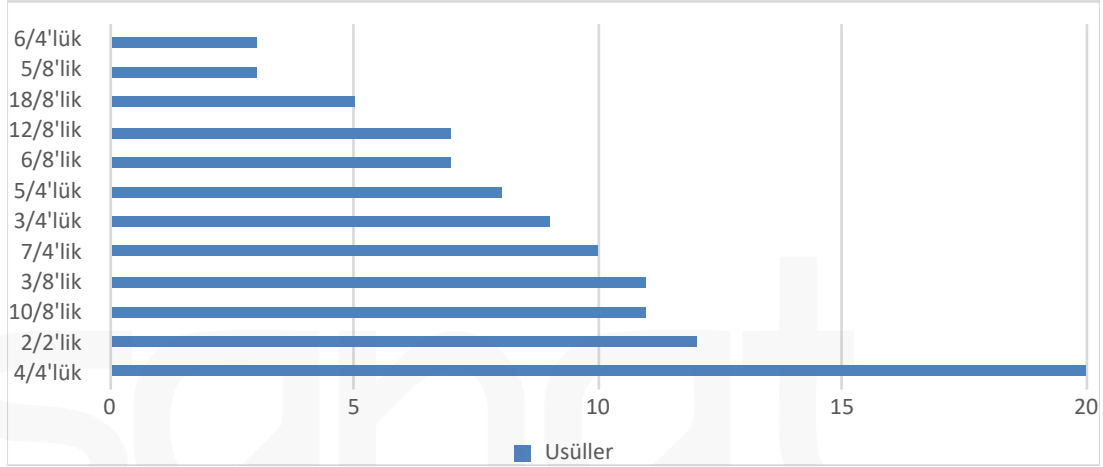

Grafik 9. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Makamsal Yapıların Genel Dağılımı

2.6. Van Yöresi Kırık Havalarında Ritmik Yapının Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Van yöresine ait kırık havalar üzerinde yapılan incelemeler sonucunda; en yoğun kullanılan usüllerin 4/4'lük (%18,87), 2/2'lük (11,32), 10/8'lik ve 3/8'lik (10,38) usüller olduğu, tespit edilen diğer usüllerin ise düşük oranlarla dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 45 ve Grafik 10).

S.N.	Ritmik Yapı	f	%
1	4/4	20	18,87
2	2/2	12	11,32
3	10/8	11	10,38
4	3/8	11	10,38
5	7/4	10	9,43
6	3/4	9	8,49
7	5/4	8	7,55
8	6/8	7	6,60
9	12/8	7	6,60
10	18/8	5	4,72
11	5/8	3	2,83
12	6/4	3	2,83

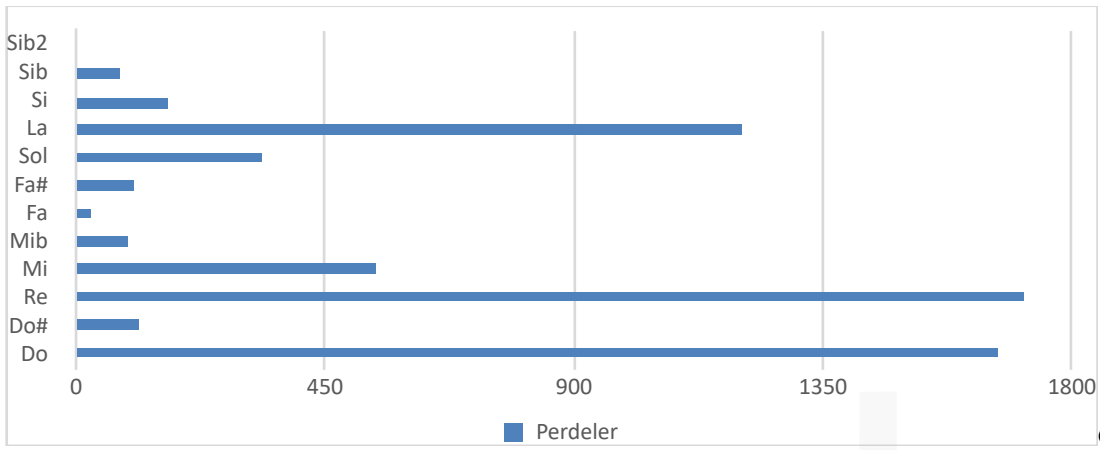
TOPLAM**106****100****Tablo 45.** Van Yöresi Kırık Havalarındaki Ritmik Yapının Genel Dağılımı**Grafik 10.** Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Usüllerin Genel Dağılımı

2.7. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Perdelerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Van yöresine ait kırık havaların notalarında kullanılan toplam 7158 perdenin dağılımlarına, kırık havaların notaları üzerinde adlandırıldığı şekli ile bakıldığında, bu perdelerin %95,17'sinin kullanım sıklığına göre; "Do", "Re", "La" "Sib2" Perdelerinden oluştuğu görülmüştür. Kullanılan diğer perdeler düşük oranlarla dağılımda yer aldığı söylenebilir (Bkz. Tablo 46 ve Grafik 11).

S.N.	Perdeler	f	%
1	Do	1665	23,26
2	Do#	113	1,58
3	Re	1715	23,96
4	Mi	542	7,57
5	Mib	96	1,34
6	Fa	25	0,35
7	Fa#	105	1,47
8	Sol	333	4,65
9	La	1202	16,79
10	Si	168	2,35
11	Sib	79	1,10
12	Sib2	1115	15,58
TOPLAM		7158	100

Tablo 46. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Perdelerin Sayısal Dağılımı

Grafik 11. Van

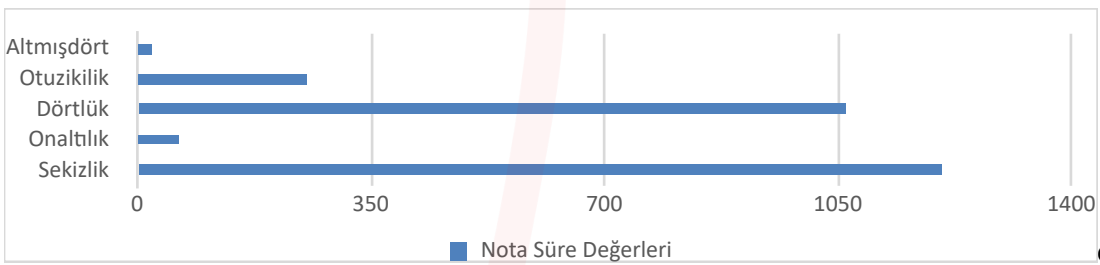
Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Perdelerin Genel Dağılımı

2.8. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerlerinin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi kırık havalarındaki nota süre değerlerinin genel dağılımlarına bakıldığında; Van yöresi kırık havalara ait nota süre değerlerinin %79,19'nun 8'lik ve 16'lık süre değerlerinden oluştuğu görülmektedir. Tespit edilen diğer nota süre değerlerine bakıldığında; dörtlük değer %15,35, otuz ikilik değer %5,12 ve altmışdörtlük değer ise %0,34 oranla dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 47 ve Grafik 12).

S.N.	Nota Süre Değerleri	f	%
1	Sekizlik	3040	43,34
2	Onaltılık	2515	35,85
3	Dörtlük	1077	15,35
4	Otuzikilik	359	5,12
5	Altmışdörtlük	24	0,34
TOPLAM		7015	100

Tablo 47. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerleri

Grafik 12. Van

Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerlerinin Genel Dağılımları

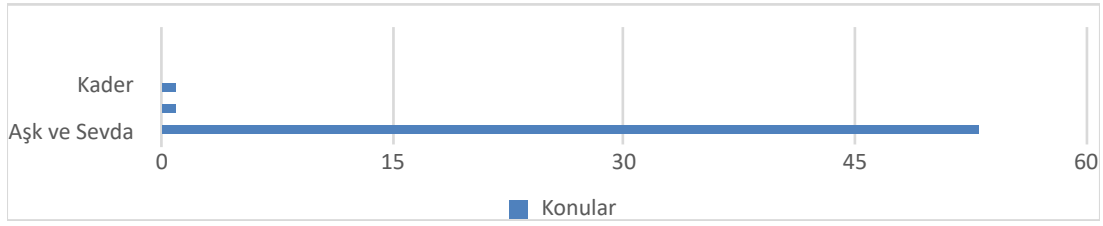
2.9. Van Yöresi Kırık Havalarında Konuların Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresine ait kırık havalarda kullanılan konular incelendiğinde, %96,36 oranı ile "Aşk ve Seveda" konusu ilk sırada yer almaktadır. Tespit edilen diğer konuların ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 48 ve Grafik 13).

S.N.	Konular	f	%
1	Aşk ve Seveda	53	96,36
2	Ağıt	1	1,82
3	Kader	1	1,82

TOPLAM	55	100
---------------	-----------	------------

Tablo 48. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Konuların Genel Dağılımı

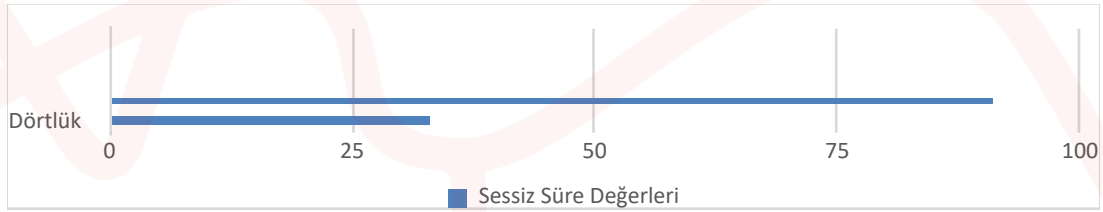
Grafik 13. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Konuların Genel Dağılımları

2.10. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Sessiz Süre Değerlerinin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi kırık havalarında kullanılan Sessiz süre değerleri incelendiğinde, %73,39 oranı ile "Sekizlik" ve %26,61 oran ile "Dörtlük" sessiz süre değerinin dağılımda yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 49 ve Grafik 14).

S.N.	Sessiz Süre Değerleri	f	%
1	Sekizlik	91	73,39
2	Dörtlük	33	26,61
TOPLAM		124	100

Tablo 49. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Sessiz Süre Değerlerinin Genel Dağılımı

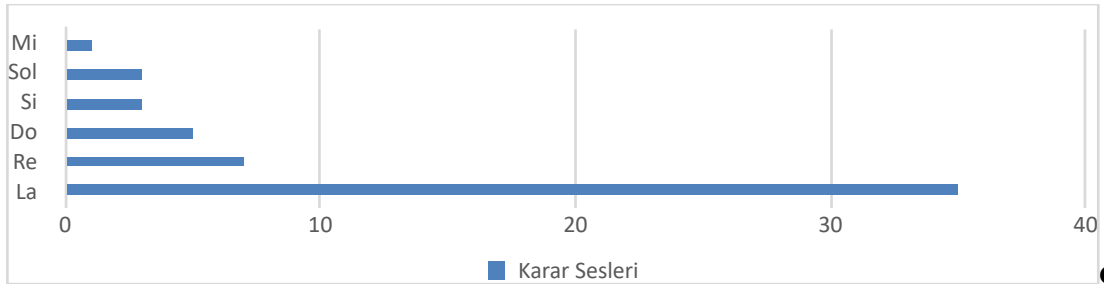
Grafik 14. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Sessiz Süre Değerleri

2.11. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Karar Seslerinin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi kırık havalarında kullanılan karar sesleri incelendiğinde, %64,81 oranla "La" karar sesinin dağılımda ilk sırada, %12,96 oranla "Re" karar sesinin ikinci sırada ve %9,26 oranla "Do" Karar sesinin üçüncü sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Diğer karar seslerinin ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 50 ve Grafik 15).

S.N.	Karar Sesleri	f	%
1	La	35	64,81
2	Re	7	12,96
3	Do	5	9,26
4	Si	3	5,56
5	Sol	3	5,56
6	Mi	1	1,85
TOPLAM		54	100

Tablo 50. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Karar Seslerinin Genel Dağılımı

Grafik

15. Van Yöresi Kırık Havalarında Kullanılan Karar Seslerinin Genel Dağılımı

2.12. Van Yöresi Kırık Havalarında Kaynak Kişilerin Genel Olarak Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresine ait kırık havalarda bulunan kaynak kişiler incelendiğinde; Hüsamettin Subaşı %22,95, Mehmet Bülbül %16,39 ve Mustafa Dokumacının ise %13,11'lik oran çoğunluğunu oluşturduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen diğer kaynak kişilerin ise düşük oranlarla dağılımda yer aldığı görülmektedir. Bazı kaynak kişilerin bir türküde iki kaynak kişi olarak yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 51).

S.N.	Kaynak Kişiler	f	%
1	Hüsamettin SUBAŞI	14	22,95
2	Mehmet BÜLBÜL	10	16,39
3	Mustafa DOKUMACI	8	13,11
4	Gülbüz TÜFEKÇİ	2	3,28
5	Mürüvvet SUBAŞI	2	3,28
6	Aşık Davut TELLİ	2	3,28
7	Saadettin KUTLU	2	3,28
8	Abdurrahman Ceberut CABIROĞLU	2	3,28
9	Sadullah KARATEKİN	1	1,64
10	Abdurrahman YÖRÜKTÜMEN	1	1,64
11	Ahmet KABAN	1	1,64
12	Atakan ÇELİK	1	1,64
13	Halit KANTER	1	1,64
14	Baki BARAN	1	1,64
15	Abbas Hilmi GÜNGÖR	1	1,64
16	Günşel TÜRKOĞLU	1	1,64
17	Özdemir AKŞENER	1	1,64
18	Fevzi LEVENTOĞLU	1	1,64
19	Tosun ÖZİSTER	1	1,64
20	Zeki ÖZİSTER	1	1,64
21	Fahri TAŞKIN	1	1,64
22	Selahattin ALDIRMAZ	1	1,64
23	Yöre Ekibi	1	1,64
24	Dursun ÖZEL	1	1,64

25	Hamdi POLATOĞLU	1	1,64
26	Faik ERENER	1	1,64
27	Sami Doğan YILMAZTÜRK	1	1,64
TOPLAM		62	100

Tablo 51. Van Yöresi Kırık Havalarındaki Kaynak Kişilerin Genel Dağılımı

2.13. Van Yöresi Kırık Havalarındaki Derlemecilerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresine ait kırık havalarını derleyenler incelendiğinde, Hüsamettin Subaşı'nın %27,27 oranla ilk sırada, Muzaffer Sarısözen'in %20 oranla ikinci sırada ve Atakan Çelik'in ise %10,91 oranla üçüncü sırada olduğu görülmüştür. Tespit edilen diğer derlemecilerin ise düşük oranlar dağılımda yer aldığı görülmektedir. Bazı kaynak derlemecilerin bir türküde iki derlemeci olarak yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 52).

S.N.	Derlemeciler	f	%
1	Hüsamettin SUBAŞI	15	27,27
2	Muzaffer SARISÖZEN	11	20,00
3	Atakan ÇELİK	6	10,91
4	Mehmet ÖZBEK	4	7,27
5	TRT Müzik Dai. Bşk Thm	4	7,27
6	Mehmet BÜLBÜL	2	3,64
7	Yaşar DORUK	2	3,64
8	Ankara Devlet Konservatuvarı	2	3,64
9	Talip ÖZKAN	1	1,82
10	Nida TÜFEKÇİ	1	1,82
11	Ahmet KABAN	1	1,82
12	Ali CANLI	1	1,82
13	Süleyman BORAN	1	1,82
14	Ahmet YAMACI	1	1,82
15	Mustafa GECEYATMAZ	1	1,82
16	Mustafa HOŞSU	1	1,82
17	İlhan ERTEN	1	1,82
TOPLAM		55	100

Tablo 52. Van Yöresi Kırık Havalarındaki Derlemecilerin Genel Dağılımı

2.14. Van Yöresi Kırık Havalarını Notaya Alan Kişilerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi kırık havalarını notaya alan kişiler genel olarak incelendiğinde; Muzaffer Sarısözen'in %18,52 genel oranla ilk sırada, Ateş Köyoğlu'nun %16, 67 oran ile ikinci ve Nida Tüfekçi'nin ise %12,96 oran ile üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür. Tespit edilen diğer notaya alan kişilerin ise düşük oranlarla dağılımda olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 53).

S.N.	Notaya Alan Kişiler	f	%
1	Muzaffer SARISÖZEN	10	18,52

2	Ateş KÖYOĞLU	9	16,67
3	Nida TÜFEKÇİ	7	12,96
4	Mehmet ÖZBEK	6	11,11
5	Erkan SÜRME	5	9,26
6	Yücel PAŞMAKÇI	4	7,41
7	Altan DEMİREL	3	5,56
8	Hüsamettin SUBAŞI	2	3,70
9	Talip ÖZKAN	1	1,85
10	Ali CANLI	1	1,85
11	Ümit BEKİZAĞA	1	1,85
12	Salih TURHAN	1	1,85
13	Ahmet YAMACI	1	1,85
14	Mansur KAYMAK	1	1,85
15	Mustafa HOŞSU	1	1,85
16	İlhan ERTEN	1	1,85
TOPLAM		54	100

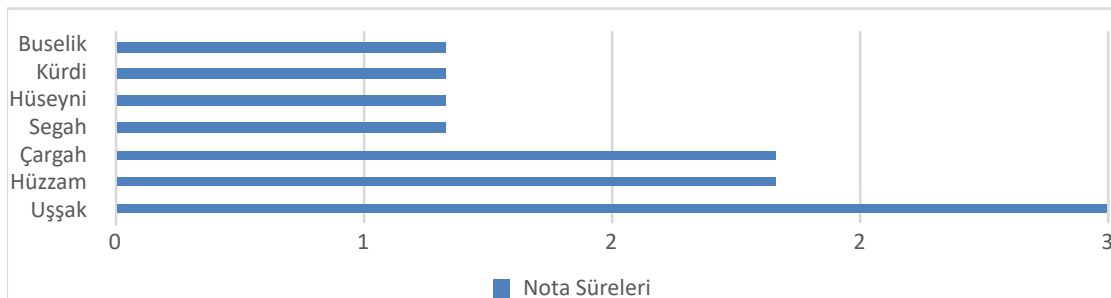
Tablo 53. Van Yöresi Kırk Havaarını Notaya Alan Kişilerin Genel Dağılımı

2.15. Van Yöresi Oyun Havaarında Kullanılan Makamsal Yapının Genel Dağılımları

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresine ait oyun havaar üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, Van yöresi oyun havaarında 7 farklı makam dizisine rastlanılmıştır. Yapılan incelemelerde; Uşşak Makamı dizisi %27,27 oranla ilk sırada, Hüzam ve Çargâh makam dizileri %18,18 oranla ikinci sırada, Segâh, Hüseyini, Kürdi ve Buselik makam dizilerinin ise %9,09 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 54 ve Grafik 16).

S.N.	Makamlar Dizileri	f	%
1	Uşşak	3	27,27
2	Hüzam	2	18,18
3	Çargâh	2	18,18
4	Segâh	1	9,09
5	Hüseyini	1	9,09
6	Kürdi	1	9,09
7	Buselik	1	9,09
TOPLAM		11	100

Tablo 54. Van Yöresi Oyun Havaarında Kullanılan Makamların Genel Dağılımları

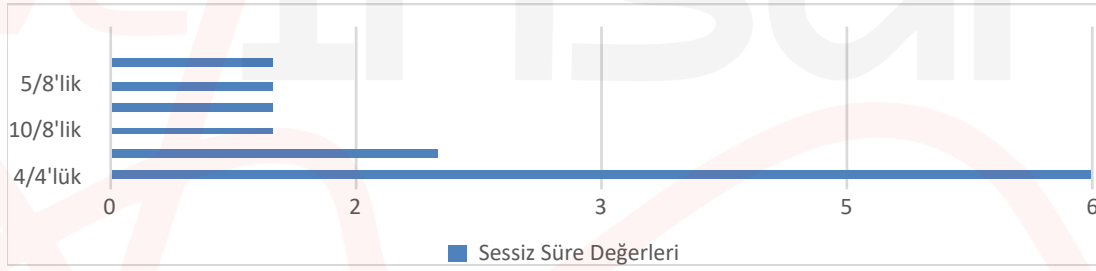
Grafik 16. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Makamların Genel Dağılım Sayıları

2.16. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Usüllerin Genel Dağılımları

S.N.	Usüller	f	%
1	4/4	6	50,00
2	6/8	2	16,67
3	10/8	1	8,33
4	2/4	1	8,33
5	5/8	1	8,33
6	12/8	1	8,33
TOPLAM		12	100

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Van yöresine ait oyun havalar üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, toplam 6 farklı usül yapısına rastlanılmıştır. Van yöresi oyun havalarında %66,67'lık oranını 4/4'lük ve 6/8'lik usüllerin oluşturduğu, tespit edilen diğer usüllerin ise düşük oranlar ile dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 55 ve Grafik 17).

Tablo 55. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Usüllerin Genel Dağılımı

Grafik 17. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Sessiz Süre Değerlerinin Genel Dağılım Sayıları

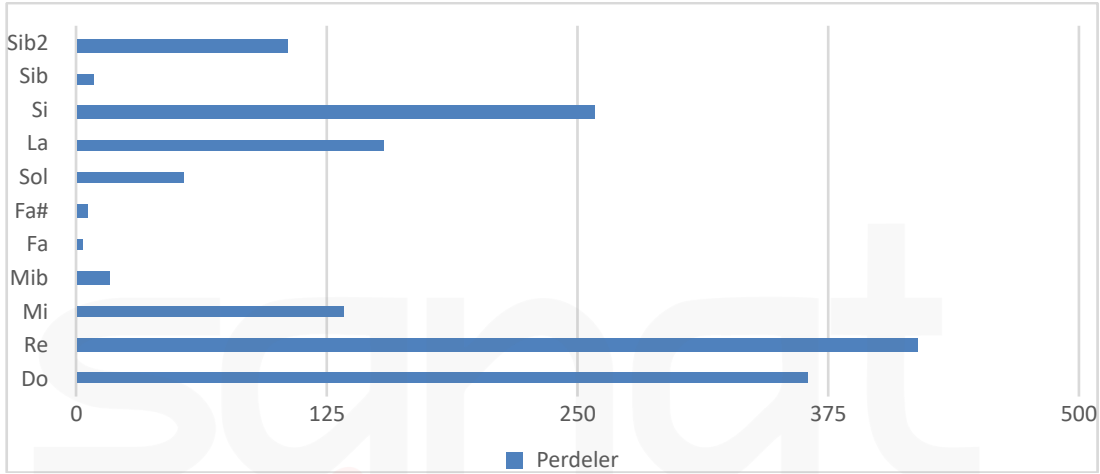
2.17. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Perdelerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Van yöresine ait oyun havalarının notalarında kullanılan toplam 1522 perdenin dağılımlarına, oyun havaların notaları üzerinde adlandırıldığı şekli ile bakıldığında, bu perdelerin %68,46'sını kullanım sıklığına göre; "Do", "Re", "Si" Perdelerinden oluştuğu görülmüştür. Kullanılan diğer perdeler düşük oranlarla dağılımda yer aldığı söylenebilir (Bkz. Tablo 56 ve Grafik 18).

S.N.	Perdeler	f	%
1	Do	365	23,98
2	Re	419	27,53
3	Mi	134	8,80
4	Mib	17	1,12
5	Fa	3	0,20
6	Fa#	6	0,39
7	Sol	53	3,48
8	La	153	10,05
9	Si	258	16,95
10	Sib	8	0,53

11	Sib2	106	6,96
TOPLAM		1522	100

Tablo 56. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Perdelerin Genel Dağılımı

Grafik 18. Van

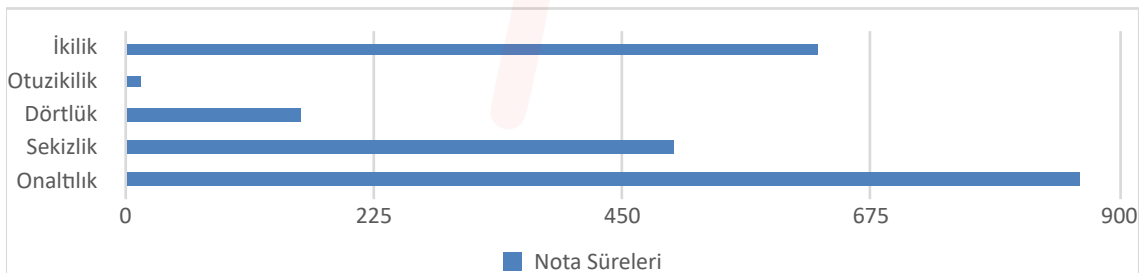
Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Perdelerin Genel Dağılım Sayıları

S.N.	Nota Süre Değerleri	f	%
1	Onaltılık	863	56,29
2	Sekizlik	496	32,35
3	Dörtlük	158	10,31
4	Otuzikilik	14	0,91
5	İkilik	2	0,13
TOPLAM		1533	100

2.18. Van Yöresi Oyun Havalarındaki Nota Süre Değerlerinin Genel Dağılımı

Tablo 57. Van Yöresi Oyun Havalarındaki Nota Süre Değerlerinin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Van yöresi oyun havalarındaki nota süre değerlerinin genel dağılımlarına bakıldığında; Van yöresi oyun havalarına ait nota süre değerlerinin %88,64'nün onaltılık ve sekizlik süre değerlerinden oluştuğu görülmektedir. Tespit edilen diğer düşük oranlara bakıldığında; dörtlük süre değerinin %10,31, otuz ikilik süre değerinin %0,91 ve ikilik süre değerinin ise %0,13 oranla dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 57 ve Grafik 19).

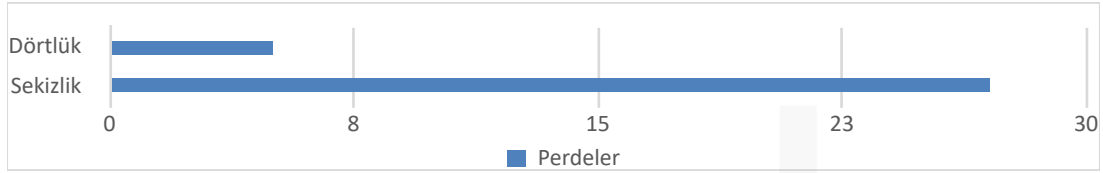
Grafik 19. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Nota Süre Değerlerinin Genel Dağılım Sayıları

2.19. Van Yöresi Oyun Havalarındaki Sessiz Sürelerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuarında bulunan Van yöresi oyun havalarındaki sessiz süre değerlerinin genel dağılımları incelendiğinde; sekizlik sessiz süre değerinin % 84,38 oranla ilk sırada dörtlük sessiz süre değerinin ise %15,63 oran ile ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 58 ve Grafik 20).

S.N.	Sessiz Süre Değerleri	f	%
1	Sekizlik	27	84,38
2	Dörtlük	5	15,63
TOPLAM		32	100

Tablo 58. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Sessiz Süre Değerlerinin Genel Dağılımı

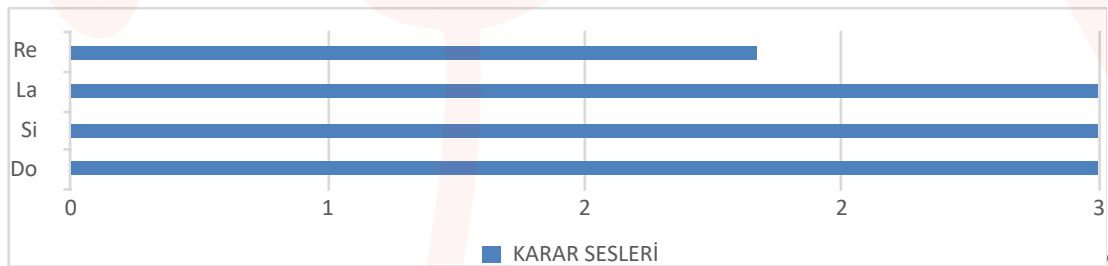
Grafik 20. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Sessiz Süre Değerlerinin Genel Dağılım Sayıları

2.20. Van Yöresi Oyun Havalarındaki Karar Seslerinin Genel Dağılımları

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi oyun havalarındaki karar seslerinin genel dağılımları incelendiğinde; %81,81 oranı çoğunlukla "Do", "Si", "La" karar seslerinin oluşturduğu görülmüştür. Tespit edilen diğer karar sesi olan "Re" perdesi ise %18,18 ile dağılımda yer almaktadır (Bkz. Tablo 59 ve Grafik 21).

S.N.	Karar Sesi	f	%
1	Do	3	27,27
2	Si	3	27,27
3	La	3	27,27
4	Re	2	18,18
TOPLAM		11	100

Tablo 59. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Karar Seslerinin Genel Dağılımı

Grafik

21. Van Yöresi Oyun Havalarında Kullanılan Karar Seslerinin Genel Dağılımları

2.21. Van Yöresi Oyun Havalarındaki Kaynak Kişilerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi oyun havalarındaki kaynak kişilerin genel dağılımları incelendiğinde; %85,72 oranı çoğunlukla Tosun Özister ve Zeki Özister oluşturduğu, tespit edilen diğer kişilerin oranlarının ise %14,28 oran ile dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 60).

S.N.	Kaynak Kişiler	f	%
1	Tosun ÖZİSTER	10	47,62
2	Zeki ÖZİSTER	8	38,10
3	Hüseyin ÖZİSTER	2	9,52
4	Yöre Kadın Ekibi	1	4,76

TOPLAM	21	100
---------------	-----------	------------

Tablo 60. Van Yöresi Oyun Havaalarında Bulunan Kaynak Kişilerin Genel Dağılımı

2.22. Van Yöresi Oyun Havaalarındaki Derlemecilerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi oyun havalarındaki derlemecilerin genel dağılımları incelendiğinde; %81,82 oranı çoğunluk olarak TRT Müz. Dai. Bşk. Thm. Müd. oluşturduğu görülmektedir. Tespit edilen diğer kişilerin ise %18,18 oran ile dağılımda yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 61).

S.N.	Derlemeciler	f	%
1	TRT Müz. Dai. Bşk. Thm. Müd.	9	81,82
2	Mehmet ÖZBEK	1	9,09
3	Erkan SÜRME	1	9,09
TOPLAM		11	100

Tablo 61. Van Yöresi Oyun Havaalarındaki Derlemecilerin Genel Dağılımı

2.23. Van Yöresi Oyun Havaalarını Notaya Alan Kişilerin Genel Dağılımı

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında bulunan Van yöresi oyun havalarını notaya alan kişilerin genel dağılımları incelendiğinde; Altan Demirel'in %54,55 oranla ilk sırada, Erkan Sürmen'in %36,36 oranla ikinci sırada ve Mehmet Özbek'in ise %9,09 oran ile üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 62).

S.N.	Notaya Alanlar Kişiler	f	%
1	Altan DEMİREL	6	54,55
2	Erkan SÜRME	4	36,36
3	Mehmet ÖZBEK	1	9,09
TOPLAM		11	100

Tablo 62. Van Yöresi Oyun Havaalarını Notaya Alan Kişilerin Genel Dağılımı

3. Sonuç

Van Yöresine ait Kırık Havalara ve Oyun Havaaların sayıları bakımından ilçelere göre detaylı bir şekilde incelenmiştir. Van yöresi halk türkülleri sayısal olarak değerlendirildiğinde ilk sırada "Kırık Havalara", ikinci sırada ise "Oyun Havaaları"nın yer aldığı görülmüştür.

Van yöresine ait türküllerin; kırık hava ve oyun havası açısından ilçelere göre dağılımlarına bakıldığında, Erciş ilçesinin ilk sırada merkez ilçenin ise ikinci sırada yer aldığı görülmüştür.

Van yöresi halk türküllerinin (kırık hava ve oyun havalarının) Makamsal dizi ve ritmik yapı açısından yapılan analizlerin sonuçlarına bakıldığında; on yedi farklı makam dizisi ve on sekiz farklı usül yapısının kullanımına rastlanılmıştır. Türküllerin (kırık hava ve oyun havalarının) makam dizilerine bakıldığında "Uşşak" makamı dizisinin yöre türküllerindeki kullanım oranlarının yüksek değerlerde olduğu, usül yapılarında ise 4/4'lük usül yapısının yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Van yöresi türküllerindeki (kırık hava ve oyun havalarında) kullanılan perdelerin kullanım yoğunluğu incelendiğinde; "Do", "Re", "La", "Si" ve "Sib2" perdelerinin yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Nota süre değerleri açısından yapılan analizlerde, "sekizlik" ve "onaltılık" süre değerlerinin yoğun olarak kullanıldığı, sessiz süre değerlerinden ise "dörtlük" ve "sekizlik" sessiz süre değerlerinin kullanımından bahsetmek mümkündür. Türküler konuları açısından ele alındığında "Aşk ve Seveda" konularının diğer konulara göre daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

Van yöresi kırık havalarının kaynak kişileri üzerinde yapılan analizlerde; Hüsametdin Subaşı, Mehmet Bülbül ve Mustafa Dokumacı'nın tespit edilen diğer kaynak kişilere oranla ilk sıralarda yer aldıkları söylenebilir. Van yöresi kırık havalarındaki derlemeciler üzerinde yapılan incelemelerde; Hüsametdin Subaşı, Muzaffer Sarısözen ve Atakan Çelik'in tespit edilen diğer derlemecilere oranla ilk sıralarda yer aldıkları tespit edilmiştir. Van yöresi kırık havalarının notaya alan kişiler üzerinde yapılan analizlerde; Muzaffer Sarısözen ve Ateş Köyoğlu'nun diğer notaya alan kişilere oranla ilk sıralarda olduğu görülmüştür.

Van yöresi oyun havalarının kaynak kişileri üzerinde yapılan analizde; Tosun Özister ve Zeki Özister'in diğer kaynak kişilere oranla ilk sıralarda olduğu görülmüştür. Van yöresi oyun havalarının derlemecileri üzerinde yapılan analizde; TRT Müz. Dai. Bşk. Thm. Müd.'nün diğer derlemecilere oranla ilk sırada olduğu tespit edilmiştir. Yöre oyun havalarının Notaya alan kişileri üzerinde yapılan analizlerde; Altan Demirel ve Erkan Sürmen'in diğer notaya alan kişilere oranla ilk sıralarda olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırma genel olarak değerlendirildiğinde; Van yöresi halk türkülerinin, makamsal dizi ve usül yapıları açısından oldukça zengin olduğu, kullanılan farklı perdelere yoğunluklar fark edilirken, nota süre değerlerinin belirli sürelerde yoğunlukla işlendiği ve aşk sevdâ konusunun ise çoğunlukla ele alındığı görülmüştür. Van yöresi halk türkülleri kaynak kişi, derlemeci ve notaya alan kişiler açısından ilçelere göre ayrı ayrı incelenmesi sonucunda farklı isimlere rastlanırken öne çıkan isimler açısından incelendiğinde ortak isimlerin olduğu görülmektedir. Benzeri çalışmaların farklı yöreler ele alınarak yapılmasının türkülerimizin müzikal zenginliğini detaylı bir şekilde ortaya çıkaracağı, etnomüzikolojik açıdan ele alınacak çalışmalara ışık tutarak alanımıza katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Alper, C. (1983). Çeşitli Yönleriyle Van (Araştırma, İnceleme). (2. Baskı). Ankara.
- Akbaba, Lorcü, Erduran, Yazıcı, Akman. (2021) Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Etik. Detay yayıncılık. Ankara.
- Della Vida, G. Levi. (1986). Emeviler. İslâm Ansiklopedisi. C. 4, İstanbul: MEB Yayınları.
- Erzen, A. (1986). Doğu Anadolu ve Urartular. Ankara: TTK Yayınları akt: kılıç (2021).
- Erzen, A. (1986). Doğu Anadolu ve Urartular. Ankara: Türk Tarih Kurum Basımevi.
- Perk, K. (1943). Cenup Doğu Anadolu'nun Eski Zamanları. İstanbul.
- Süleyman Sabri Paşa. (1928). Van Tarihi ve Kürtler Hakkında Tetebbuat. İstanbul:Matbaa-i Ebuzziya.
- Taner, T.M. (2000). Tuşpa-Van Kalesi Demirçağ'ın Gizemli Başkentindeki Araştırma ve Kazılar. Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi, Ankara.
- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (2020). Müzik Dairesi Yayınları Türk Halk Müziği Repertuarı Nota Arşivi.

İnternet Kaynakları

- URL-1: www.van.ktb.gov.tr/TR-52093/genel-bilgiler.html-(Erişim Tarihi 24 Nisan 2025).
- URL-2: www.vanuygulamaoteli.com/sayfa/van-tarihi-ve-coğrafyası.html- (Erişim Tarihi 25 Nisan 2025).
- URL-3: www.vantb.org.tr/shf/35/van-sehri-(Erişim Tarihi 24 Nisan 2025).
- URL-4: www.webportal.yyu.edu.tr/cas/menu/van-hakkında-(Erişim Tarihi 24 Nisan 2025).